

POZYVAJU VAS NA
PARIS

20. VÝROČIA
ROVNEHO VÍTAZSTVA
PRACUJÚCICH

PROGRAM OSIAV
21 februára 1968 o 14 hodine
Kultúrna pamätaná tabuľa na budove KJ III
Manifestácia pracujúcich vo februári 1948
21 februára 1968 o 14 hodine
Kultúrna pamätaná tabuľa na námestí SNP
Kultúrna pamätaná tabuľa na námestí SNP
Kultúrna pamätaná tabuľa na námestí SNP

20. VÝROČIE FEBRUÁROVÉHO VÍTAZSTVA PRACUJÚCICH

DO
TECHNIKY

LISSABON

SLAVY

20. VÝROČIA
FEBRUÁROVÉHO VÍTAZSTVA
PRACUJÚCICH

PROGRAM OSIAV
21 februára 1968 o 14 hodine
Kultúrna pamätaná tabuľa na budove KJ III
Manifestácia pracujúcich vo februári

BOLOGNA

BOLOGNA

**ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ**

I (75) том

**ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ**

УДК 37.013-053.5(082)
ББК 74.200я43
Т 43

ISSN 2308-3778

Рекомендовано Вченою радою
Інституту проблем виховання НАПН України. Протокол № 9 від 30 жовтня 2017 року.

Видання здійснено за сприяння Міжнародної Експертної Агенції
“Консалтинг і Тренінг” та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Вашуленко М.С., Бех І.Д., Петрович Ж.В.

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць - Тематичний випуск “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. – Вип. 21. – Кн. 3. – Том I (75). – К.: – Гнозис, 2017. – 506 с.

Theoretical and methodical problems of education of children and pupils: sciences works - Thematic issue “Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European Educational Space”. - Vol. 21. - Ch. 3. - Volume I (75). - K.: Gnosis, 2017. - 506 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20691-10491.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України Наказом МОН України від 12.05.2015 № 528.

Збірник включено до міжнародних наукометричних баз Index Copernicus International, Google Scholar, ERIH PLUS.

У тематичному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні - ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також - умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISBN 978-966-2760-55-2
ISSN 2308-3778

© Інститут проблем виховання НАПН України, 2017 р.
© Східно-Європейський Інститут Психології, 2017 р.
© Міжнародна Експертна Агенція “Консалтинг і Тренінг”, 2017 р.
© Видавництво “Гнозис”, 2017 р.

**HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT
OF INTEGRATION TO EUROPEAN
EDUCATIONAL SPACE**

УДК 37.013-053.5(082)
ББК 74.200я43
Т 43

ISSN 2308-3778

*Рекомендовано вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 9 від 30 жовтня 2017 р.)*

Редакційна колегія:

Бех І.Л., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор ІПВ НАПН України;

Алексєєнко Т.Ф., доктор педагогічних наук, завідувач лабораторії соціальної педагогіки ІПВ НАПН України;

Комаровська О.А., доктор педагогічних наук, завідувач лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти ІПВ НАПН України;

Конювець С.В., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії громадянського та морального виховання ІПВ НАПН України;

Миропольська Н.Є., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти ІПВ НАПН України;

Петрочко Ж.В., доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи ІПВ НАПН України;

Федорченко Т.Є., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії фізичного розвитку та здорового способу життя ІПВ НАПН України;

Шахрай В.М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії виховання в сім'ї та закладах інternатного типу ІПВ НАПН України;

Золотарьова А.В., доктор педагогічних наук, професор, заступник директора ІПН ФГБОУ ВПО «Ярославский государственный педагогический университет имени К.Д. Ушинского» (Росія);

Роми Т.О., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології Інституту історії гуманітарної і соціальної освіти Новосибірського державного університету (Росія);

Бурвите С., доктор соціальних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної освіти Литовського едукологічного університету (Вільнюс, Литва);

Півоварські Ю., доктор філософії, почесний професор, ректор Вищої школи громадської та індивідуальної безпеки «Арегіон»(Краків, Польща);

Юрчак В., доктор філософії, професор, завідувач кафедри безпеки й оборони Академії збройних сил імені генерала Штеффаника (Ліптовські Мікулаш, Словаччина).

Рецензенти: **Радул В.В.**, доктор педагогічних наук, професор;
Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

ISBN 978-617-7009-28-2
ISBN 978-966-2760-71-2

ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Вип. 21-3, Том I (75), 2017 р.

Тематичні рубрики випуску:

Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти в Україні, Європі та світі

Удосконалення якості освіти: стандартизація та інноваційність

Моніторинг якості освіти: засоби, технології та перспективи

Сучасний освітній менеджмент: економічні, організаційні та психологічні засоби реалізації в Україні, Європі та світі

Філософія та психологія освіти

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації

Послідовність загальної середньої та вищої освіти як європейський стандарт

Психолого-педагогічні та організаційні умови запровадження європейських стандартів вищої освіти в Україні

Освіта. Культура. Глобалізація: виклики сьогодення

Інтеграційний потенціал сучасної освіти: геологічний, ринковий та екзистенційні важелі впливу

Сучасна освіта як контрарверсійний феномен: суперечності та інноватика

ШЕРЕМЕТ І. В.

доцент кафедри медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя та здоров'я Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук,

ВАСИЛЕНКО К. С.,

магістрантка спеціальності

«Здоров'я людини*»

Факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, м. Київ, Україна

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ
ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ
ЗАСОБАМИ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ**

Стаття присвячена проблемам валеологічної освіти та професійної підготовки майбутніх вчителів. Високий рівень валеологічної культури вчителя передбачає свідомий вибір навчальних режимів та педагогічних технологій, які не шкодять здоров'ю школярів; вміння вести майбутніх вчителів до свідомого вибору свого способу життя і поведінки, яка підвищує рівень власного здоров'я та здоров'я інших людей. Валеологічний підхід у навчальній діяльності, на нашу думку, сприятиме формуванню у школярів певних санітарно-гігієнічних знань та навичок, спрямованих на збереження здоров'я. Таким чином, студенти педагогічних спеціальностей повинні опанувати валеологічні знання про фактори, що впливають на здоров'я людини, принципи і елементи здорового способу життя, набути навичок та вмінь самооцінки функціонального стану організму, а також оцінки здоров'я школярів. Саме під час навчання в вищому навчальному закладі, коли формується професійна орієнтація особистості майбутнього вчителя, студенти оволодівають вміннями щодо використання педагогічних прийомів і технологій (зокрема, стосовно здоров'язбережувальної діяльності засобами освіти і виховання), набувають фундаментальних знань з валеологічних дисциплін. Досягнення

цією можливе за допомогою таких дисциплін, як «Основи валеології», «Основи медичних знань», «Вікова фізіологія та гігієна» та включення комплексного спецкурсу «Профілактика порушень зору», що посилює міждисциплінарні зв'язки та відіграє роль основи у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів до збереження здоров'я школярів у контексті інтеграції України до європейського освітнього простору.

Ключові слова: здоров'язбережувальні технології, професійна підготовка вчителів, здоровий спосіб життя, валеологічна освіта.

Стаття посвячена проблемам валеологического образования и профессиональной подготовки будущих учителей. Высокий уровень валеологической культуры учителя предполагает сознательный выбор учебных режимов и педагогических технологий, которые не вредят здоровью школьников; умение вести студентов к сознательному выбору своего образа жизни и поведения, повышает уровень собственного здоровья и здоровья других людей. Валеологический подход в учебной деятельности, по нашему мнению, будет способствовать формированию у школьников определенных санитарно-гигиенических знаний и навыков, направленных на сохранение здоровья. Таким образом, студенты педагогических специальностей должны овладеть валеологическими знаниями о факторах, влияющих на здоровье человека, принципы и элементы здорового образа жизни, приобрести навыки и умения самооценки функционального состояния организма, а также оценки здоровья школьников. Именно во время учебы в высшем учебном заведении, когда формируется профессиональная ориентация личности будущего педагога, студенты овладевают умениями по использованию педагогических приемов и технологий (в частности, относительно здоровьесберегающей деятельности средствами образования и воспитания), приобретают фундаментальные знания по валеологическим дисциплинам. Достижение этой цели возможно с помощью таких дисциплин, как «Основы валеологии», «Основы медицинских знаний», «Возрастная физиология и гигиена» и включение комплексного спецкурса «Профилактика нарушений зрения», что усиливает междисциплинарные связи и играет роль основы в процессе профессиональной подготовки будущих учителей к сохранению здоровья школьников в контексте интеграции Украины в европейское образовательное

Послідовність загальної середньої та вищої освіти як європейський стандарт

пространство.

Ключевые слова: здоровьесберегающие технологии, профессиональная подготовка учителей, здоровый образ жизни, валеологическое образование.

The article is devoted to the problems of valeological education and training teachers. A high level of teacher's valeological culture involves a deliberate choice of learning modes and pedagogical technologies that do not do any harm to schoolchildren's health; ability to build psychologically competent communication with students, colleagues, parents and the ability to lead students to the conscious choice of their lifestyle and behavior that increases the level of their own and other people's health. Valeological approach in educational activity, in our opinion, will promote the junior schoolchildren's acquisition of certain sanitary and hygienic knowledge and skills aimed at preserving health. Thus, pedagogical students should master valeological knowledge about the factors influencing human health, principles and elements of healthy lifestyle, acquire the skills and abilities of self-assessment of the functional state of an organism, as well as assessing the health of junior schoolchildren. It is while studying at higher educational pedagogical institution, when professional orientation of the personality of a future teacher is formed, there comes mastery of pedagogical techniques and technologies, fundamental knowledge is acquired. Given this, it is necessary to help students understand the value of valeological knowledge, responsibility for health (their own and children's), and to develop professional valeological ideals. Attaining this objective in pedagogical university is possible with the help of such subjects as «Fundamentals of Medical Knowledge», «Fundamentals of Valeology» «Children's Anatomy and Physiology» and the inclusion of an integrated course «Preventive control over visual impairment» that enhances interdisciplinary ties and plays the role in the context of Ukraine's integration into the European educational space..

Key words: valeological education, teacher training, health saving technologies, healthy lifestyle.

Збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління – першочергове завдання сучасного українського суспільства, що є частиною світової спільноти. Діти та молодь – майбутнє нашої держави, тому якість освіти і виховання ї, перш за все, здоров'я підростаючого покоління визначатимуть роль і місце України в світі.

Одним із шляхів забезпечення високого рівня суспільної та особистої безпеки поряд з економічним зростанням країни та підвищенням нашого добробуту є неперервна освіта всіх категорій населення, починаючи від дошкільної і закінчуючи післядипломною освітою.

Традиційне ставлення до питань здоров'я населення як до проблеми органів охорони здоров'я, а до питань навчання – як до проблеми органів освіти, сповільнює формування цілісного педагогічного супроводу здоров'язбережувального освітнього процесу [1, с. 40].

Іншою проблемою є не сформованість остаточних вимог до професійної підготовки вчителів. Оскільки традиційне навчання не дозволяє забезпечити повноцінний педагогічний супровід здоров'язбережувальної діяльності у школі, акцент у підготовці вчителя повинен бути зроблений на використання нових технологій корекції та відновлення здоров'я.

На сучасному етапі розвитку суспільства саме вчитель основ здоров'я, на відміну від учителів інших спеціальностей, постає в сучасній школі, з одного боку, як носій базових знань про здоров'я, здоровий спосіб життя людини, а з іншого – суб'єкт освітньо-виховного процесу, який здійснює здоров'язбережувальну діяльність за рахунок застосування здоров'язбережувальних технологій [3, 16].

На думку Савченко О. Я., зосередженість на потребах особистісного розвитку і виховання учнів потребує комплексного підходу до реалізації оздоровчої та здоров'язбережувальної функції школи [13, с. 3]. Реформування школи в контексті реалізації функції збереження здоров'я передбачає суттєві зміни в організації навчального режиму. Вони повинні сприяти упорядкуванню і ритмічності навчальної діяльності протягом дня, тижня, року. Необхідно організувати у школі проведення на якісно новому рівні єдиного рухового режиму, фізичних вправ, зняття статичних перевантажень шляхом організації рухової діяльності тощо.

У реформуванні школи ця ідея має послідовно реалізуватися в усіх складових якості освіти: відборі змісту, педагогічних технологіях, управлінських процедурах, критеріях і оцінці результатів. Визначаючи ці результати, повинен братися до уваги і особистісний розвиток учнів, стан їх здоров'я. На педагогічному рівні це потребує передбачення і зведення до мінімуму негативних наслідків організації навчально-виховного процесу.

Міждисциплінарність проблеми збереження здоров'я учнів зумовлена необхідністю звернення до результатів наукових пошуків учених із філософії освіти, дидактики, валеології, методики викладання основ здоров'я, вікової фізіології, медицини.

Встановлено, що в сучасній науці виокремилися різні підходи до проблеми здоров'язбереження учнівської молоді, а саме: компетентсний, який реа-

лізується через певні компетенції, тобто інтегровані знання, уміння й навички щодо здоров'язбереження учнівської молоді (Н. Калька та С. Макаренко [5], Дж. Карські (J. Karski) [20], А. Хуторський [18]); діяльнісний, у контексті якого проблема здоров'язбереження учнівської молоді розглядається як покращення умов життя, збереження та зміцнення здоров'я у процесі життєдіяльності (Б. Войнаровська (B. Woynarowska) [21], Ю. Лісичин [7], Л. Сущенко [17], З. Яворські (Z. Jaworski) [19]); аксіологічний, що передбачає розуміння здоров'язбереження як особливої суспільної цінності, яка є основою активності особистості, як сутнісної характеристики індивіда та його соціальної якості, що впливає на високий рівень включення індивіда в суспільні відносини (Н. Лопаява [8], Ю. Павлов [12]); інтегрований, який інтегрує зазначені вище наукові підходи та базується на тому, що здоров'язбереження – це цілісний засіб життєдіяльності учня, спрямований на гармонійну єдність фізіологічних, психічних і трудових функцій (С. Кондратюк [6], О. Мартинів [10],); педагогічні та інші аспекти здоров'язбереження (Н. Завидівська [4], Н. Семченко [14]). Наявність різних підходів засвідчує широку палітру поглядів українських і зарубіжних учених на розв'язання проблеми здоров'язбереження учнів молодших класів.

Перелік хронічних хвороб учнів загальноосвітніх шкіл досить різноманітний, і виникають вони вже у початковій школі. За період навчання кількість хронічних захворювань в учнів зростає в 1,5-2 рази [11, с.20].

При цьому дослідження останніх років показали, що у структури захворюваності до найчастіших відхилень у стані здоров'я сучасних школярів відносяться розлади зору. Тому пошук прийомів і методів, що сприяють збереженню функцій зорового аналізатора є актуальним, а залучення вчителів до профілактики порушень зору через опанування певними валеотехнологіями – найбільш перспективний шлях до здоров'язбереження школярів.

Акомодаційна теорія Е. С. Аветісова, конвергентної-акомодаційно-гідродинамічна теорія А. І. Дашевського, виявлення і лікування предспазмів акомодації згідно з концепцією А. А. Ватченко визначають шляхи розуміння патогенезу, профілактики і корекції шкільної міопії. Патогенетичні механізми міопії, вивчення найбільш раннього етапу формування міопії, клінічний перебіг, діагностика та методи усунення спазмів акомодації очей у дітей, подальше вдосконалення терапії та розробка системи заходів з профілактики короткозорості і її прогресування продиктовані вимогами часу.

Доведено, що кількість дітей, які набувають порушення зору за період навчання у школі суттєво зростає пропорційно до віку учнів: з 77 учнів у молодших класах до 121 учня у середніх та 185 учнів у старших класах.

Аналіз і порівняння показників зорових функцій сучасних школярів з показниками їх однолітків 70х – 90х років минулого століття дозволяють

зробити деякі висновки. Так, при вступі до школи (вік 6-7 років) гострота зору досягає 1 у 31% хлопчиків і 28% у дівчаток, у 8-9 років цей показник знижується до 19% і 18% відповідно.

Це свідчить, з одного боку, про погіршення зорових функцій у сучасних дітей дошкільного віку, а з іншого, ще до 6 років, коли починається шкільне навчання, гострота зору ще не досягає свого нормального значення.

Аналогічна ситуація спостерігається і з іншими показниками якості зору. Вони значно нижче за вікових норм, прийнятих раніше. Так, за даними літератури, до 10 років резерв акомодатції повинен складати 10 і більш діоптрій, а у сучасних школярів цей показник не більш 4,5-5 діоптрій [9, с. 94].

Відомо, що основний обсяг інформації людина одержує через зоровий аналізатор. При цьому встановлено, що ефективність зорового сприйняття підвищується в умовах широкого просторового бачення, а також рухливості об'єктів один відносно одного та спостерігача. В той же час, під час навчально-виховного процесу у школі, а також виконання домашнього завдання, зорова робота проводиться в режимі ближнього бачення при нерухомості як дітей, так і дидактичного матеріалу. В свою чергу, результати опитувань свідчать про відсутність у більшості учнів, а також у їхніх батьків, елементарних знань та навичок з питань щодо гігієни зору.

У цьому контексті виникає необхідність вивчення майбутніми вчителями початкових класів, основ здоров'я, вихователів будови акомодатційного апарата ока, предспазмів і спазмів акомодатції, їх ролі у патогенезі міопії і засобів та форм їх профілактики. Перехід загальноосвітньої школи на навчання дітей з шести років, зростання зорових навантажень та значна частота виникнення зорової перевтоми, зумовлюють необхідність вивчення акомодатційної функції у дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

На жаль, санітарно-профілактична робота, яка здійснюється педагогічним складом не завжди є ефективною. Наприклад, четверта частина учнів в усіх класах вдома навчається в умовах недостатнього природного освітлення за столом, віддаленим від вікна. Кожний третій школяр виконує зорову роботу дома при загальному освітленні без використання додаткового освітлення. Однією з найбільш шкідливих звичок є читання лежачи. Вона починає формуватися у молодших класах, а у середніх таку звичку мають вже 74,3% учнів. У екранів телевізорів більш 3-х годин у день проводять 61,6% школярів, а 12,8% ще і на несприятливій для зору відстані (менш 2-х метрів). В іграх дітей почали домінувати комп'ютерні ігри, тому вони мало рухаються, що не дозволяє їм знімати зорове навантаження, тобто діти не отримують від рухів оздоровчої дії. Все це сприяє інтенсифікації розумової діяльності учнів, збільшенню навантаження на центральну нервову систему, зір, слух, опорно-руховий апарат. При нераціональній організації навчально-виховного процесу в школі,

Послідовність загальної середньої та вищої освіти як європейський стандарт

недотриманні гігієнічних вимог до умов навчання, що потребують значного зорового напруження (неправильне освітлення, невідповідність шкільних меблів зросту учнів тощо). Саме зір уражується у першу чергу, оскільки він у дітей 6-7 років ще не є сформованим.

Аналізуючи навчальні плани підготовки майбутнього вчителя початкових класів, ми дійшли висновку про доцільність доповнення їх спецкурсом, який би дозволив здійснювати успішну підготовку майбутніх вчителів до планомірної, комплексної роботи з профілактики порушень зору. Підготовка має базуватися на знаннях дисциплін професійної науково-предметної підготовки (анатомія та вікова фізіологія дитини, основи валеології) дисциплін професійно-педагогічної підготовки (психологія, педагогіка, дидактику); дисциплін природничо-предметної підготовки (інформаційні технології навчання, безпека життєдіяльності). Водночас її слід доповнити конкретним спецкурсом розробивши його зміст і методику вивчення.

Одним з шляхів профілактики порушень зору є створення оптимальних гігієнічних умов зорових робіт і обмеження зорового перевантаження. Деякі автори пропонують диференційоване навчання школярів з підвищеним ризиком виникнення міопії: зменшення кількості інформації, що надходить через зоровий аналізатор в більш широке застосування методів усного навчання, більш активного фізичного навантаження дітей.

Але слід мати на увазі, що щадний режим для циліарного м'язу може призвести до послаблення акомодатції і погіршити його стан. У зв'язку з цим, таку пасивну профілактику міопії, пов'язану з роботою на близькій відстані, не можна вважати єдиною можливою і необхідно поєднувати з активною: проводити з дітьми тренувальні вправи на посилення акомодативної здатності ока.

З метою профілактики порушень зору в процесі навчально-виховної та фізкультурно-оздоровчої діяльності з молодшими школярами необхідно:

- включати вправи релаксації для зняття зорової напруги фізкультхвилинки на початку уроків;
- використовувати спеціальні вправи для тренування м'язів акомодатції в фізкультхвилинках в середині уроків;
- використовувати спеціальні зорові ігри для вдосконалення зорових функцій на подовжених змінах;
- проводити годину здоров'я двічі в місяць в цілях підвищення рівня знань, умінь і навиків по профілактиці порушень зору.

Для поліпшення зору також рекомендується використання дихальних вправ. Дихальні вправи відіграють важливу роль у посиленні легеневої вентиляції, покращенні перебігу окисно-відновних процесів, зміцненні дихальних м'язів. У зв'язку з тим, що сітківка ока дуже чутлива до нестачі кисню, в підготовчій частині кожного заняття необхідно використовувати спеціальні

дихальні вправи для стимулювання кровообігу зорової системи. Добирати вправи необхідно з урахуванням основних завдань лікувальної гімнастики при короткозорості, таких як поліпшення кровопостачання тканин очей; тренування екорухових м'язів; активізація функції дихальної системи; активізація функції серцево-судинної системи; підвищення фізичного розвитку та загальної працездатності.

Комплекс оздоровчої гімнастики проводять в положенні сидячи, стоячи, лежачи на животі, лежачи на спині, у статодинамічному режимі. Кількість вправ можна збільшити або зменшити залежно від самопочуття і ступеня підготовленості дитини, при цьому слід обов'язково включати вправи для зміцнення м'язів-розгиначів тулуба і голови.

Необхідно терміново перебудувати організацію навчального процесу вищої школи, яка повинна відповідати вимогам часу. Через те, що валеологізація освіти передбачає не лише введення валеологічних дисциплін, але й валеологізацію усього процесу навчання в цілому, необхідно до роботи навчальних закладів усіх типів і рівнів увести оздоровчі технології, тісно пов'язані з питаннями валеології, що в свою чергу і дозволить зробити освіту в Україні дійсно безперервною і такою, що дозволяє студентам підготуватись до життя у вільному демократичному суспільстві.

Підсумовуючи вищесказане, слід відзначити, що у контексті інтеграції України до європейського освітнього простору в українських навчальних закладах слід увести до навчальних планів обов'язкову дисципліну «Основи валеології» для всіх студентів-педагогів. Ця дисципліна подібна до дисципліни «Health education», яка є обов'язковою для європейських університетів. Його викладання забезпечить отримання студентами базових знань про анатомію та фізіологію власного організму, здоровий спосіб життя, допоможе розробити оптимальний режим навчання, індивідуальну оздоровчу програму, замислитися над проблемами самооцінки та самовиховання, легше адаптуватися до нових умов освітнього процесу. Також важливим є внесення до змісту навчальних планів студентів педагогічних спеціальностей спекурсів за вибором, які дадуть змогу докладніше ознайомитись з певними розділами валеології.

Під час викладання цих дисциплін треба якнайтісніше співпрацювати студентам та викладацькому складу з метою виховання у студентів культури здоров'я, мотивації на здоровий спосіб життя, що є необхідним для інтеграції України до європейського освітнього простору. Експертом валеологізації освіти повинен стати фахівець з вищою освітою – педагог-валеолог.

Список використаних джерел:

1. Білик В. Г. Формування професійно-педагогічної спрямованості майбутніх учителів початкової школи щодо впровадження сучасних здоров'яформувальних технологій / В. Г. Білик // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – № 3 (2). – 2015. – С. 39 – 41.
2. Бобрицька В. І. Формування здорового способу життя у майбутніх учителів / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. Полтава: ТОВ «Поліграфічний центр «Скайтек», 2006. 432 с.
3. Жульова С. І. Організація педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів основ здоров'я до ведення профілактики девіантних форм поведінки (на прикладі ВІЛ/СНІДу) // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2012. № 22(7). С. 136-140.
4. Завидівська Н. Н. Професійно-прикладні основи формування здорового способу життя студентів вищих навчальних закладів економічного профілю // Педагогіка і психологія професійної освіти: Науково-методичний журнал. 2002. № 1. С. 152–157.
5. Калька Н., Макаренко С. Здоров'язберігаючі компетенції педагога в умовах сучасного освітнього простору // Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації. 2013. № 4. С.280.
6. Кондратюк С. М. Інтегрований підхід до формування у молодших школярів здорового способу життя: здоров'язбережувальне виховання: навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. 178 с.
7. Лисицын Ю. П. Концепция формирования здорового образа. М.: МИФК, 1991. С. 3-27.
8. Лопаева Н. С. Воспитательная среда вуза в формировании здоровьесберегающих компетенций //Вестник ЧГПУ. 2010. №10. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.cspu.ru/uchepomu/vestnik.html>
9. Маслова Н. М. Результаты расширенного офтальмо-физиологического исследования состояния зрительной системы подростков // Медицина третьего тысячелетия: Тезисы доповідей науково-практичної конференції. Х., 2004. С. 93–94
10. Мартинів О. М. Формування культури здоров'язбереження студентів економічних спеціальностей на засадах міждисциплінарної інтеграції: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Мартинів Олег Михайлович. Тернопіль, 2015. 274 с.
11. Няньковський С. Л. Стан здоров'я школярів в Україні // Здоровье ребенка. 2012. № 5 (40). С. 18–22.
12. Павлов Ю. Формування у майбутніх фахівців компетенцій здоров'язбереження // Гуманітарний вісник Державного ВНЗ «Переяслав-

- Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди». Педагогіка. Психологія. Філософія. 2013. Вип. 28(2). С. 456-462.
13. Савченко О. Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів // Початкова школа. 2001. № 7. С.1-4.
 14. Семченко Н.О. Впровадження ідей здоров'язберігаючої педагогіки у навчально-виховний процес ВНЗ // Проблеми фізичного виховання і спорту. 2010. № 11. С.113-116.
 15. Соціально-просвітницькі тренінги з формування мотивації до здорового способу життя та профілактики ВІЛ/СНІДу / За ред. Страшко С. В. // Навчально-методичний посібник. К.: Освіта України, 2006. 260 с.
 16. Страшко С. В. Теоретико-методологічні основи підготовки вчителя основ здоров'я в Україні // Імідж сучасного педагога. 2011. №8-9 (117-118). С. 48-53.
 17. Суцанко Л. М. Соціальні технології культивування здорового способу життя людини. Запоріжжя : Запорізький державний університет, 1999. 308 с.
 18. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования // Ученик в обновляющейся школе: сб. науч. тр. М.: ИОСО РАО, 2002. 488 с.
 19. Jaworski Z. O krzewieniu kultury zdrowotnej w polskiej szkole – blaski i cienie // Zdrowie – Kultura Zdrowotna – Edukacja: perspektywa społeczna i humanistyczna. Gdansk: Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego, 2009. Tom III. 96 s
 20. Karski J. Promocja zdrowia / J. Karski, Z. Słońska, B. Wasilewski. Warszawa: Sanmedia, 1999. 521 s.
 21. Woynarowska B. Zdrowie, edukacja do zdrowia, promocja zdrowia Biologiczne i medyczne podstawy rozwoju i wychowania / B. Woynarowska, A. Jaczewski (red.). Warszawa: WSiP, 1998.107 s.

References:

1. Bilyk V. G. Formuvannya profesijno-pedagogichnoyi spryamovanosti majbutnix uchy`teliv pochatkovoyi shkoly` shhodo vprovadzheniya suchasny`x zdorov`yaformoval`ny`x tehnologij / V. G. Bilyk // Naukovy`j chasopy`s NPU imeni M. P. Dragomanova. Seriya 15: Naukovo-pedagogichni problemy` fizy`chnoyi kultury (fizy`chna kul`tura i sport). – №3 (2). – 2015. – S. 39 – 41.
2. Bobryczka V. I. Formuvannya zdorovogo sposobu zhy`ttya u majbutnix uchy`teliv / In-t pedagogiky` i psy`xologii i prof. osvity` APN Ukrayiny`. Poltava: TOV «Poligrafichnyj centr «Skajtek», 2006. 432 s.
3. Zhulova S. I. Organizaciya pedagogichnyx umov formuvannya gotovnosti

- majbutnix uchyteliv osnov zdorovya do vedennya profilaktyky deviantnykh form povedinky (na prykladi VIL/SNIDu) // Visnyk Luganskogo nacionalnogo universytetu im. Tarasa Shevchenka. Pedagogichni nauky. 2012. №22(7). S. 136-140.
4. Zavydivska N. N. Profesijno-pry`kladni osnovy` formuvannya zdorovogo sposobu zhy`ttya studentiv vy`shhy`x navchal`ny`x zakladiv ekonomichnogo profilu // Pedagogika i psy`xologiya profesijnoyi osvity`: Naukovo-metody`chny`j zhurnal. 2002. №1. S. 152-157.
 5. Kalka N., Makarenko S. Zdorov`yazberigayuchi kompetencyi pedagoga v umovax suchasnogo osvitr`nogo prostoru // Osvita regionu. Politologiya. Psy`xologiya. Komunikaciyi. 2013. № 4. S.280.
 6. Kondratyuk S. M. Integrovany`j pidxid do formuvannya u molodshy`x shkolyariv zdorovogo sposobu zhy`ttya: zdorov`yazberezhual`ne vy`xovannya: navch. posib. Sumy: SumDPU imeni A. S. Makarenka, 2013. 178 s.
 7. Lysytcin Y. P. Koncepcy`ya formy`rovany`ya zdorovogo obraza. M.: MYFK, 1991. S. 3-27.
 8. Lopaeva N. S. Vospy`tatel`naya sreda vuza v formy`rovany`y` zdorovesberagayushhyx kompetency`j //Vestny`k ChGPU. 2010. #10. [Elektronnij resurs] – Rezhym` dostupa: <http://www.cspu.ru/uchenomou/vestnik.html>
 9. Maslova N. M. Rezul`taty` rasshy`rennogo oftal`mo-fy`zy`ology` cheskogo y`ssledovany`ya sostoyany`ya zry`tel`noj sy`stemy` podrostkov // Medy`cy`na tret`ogo ty`syacholittya: Tezy` dopovidej naukovo-prakty`chnoyi konferenciyi. X., 2004. S. 93-94
 10. Martyniv O. M. Formuvannya kul`tury` zdorov`yazberezhennya studentiv ekonomichny`x special`nostej na zasadax mizhdy`scy`plinarnoyi integraciyi: dy`s. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Martyniv Oleg Myxajlovych. Ternopil, 2015. 274 s.
 11. Nyankovskiy S. L. Stan zdorov`ya shkolyariv v Ukraini // Zdorov`e rebenka. 2012. №5 (40). S. 18-22.
 12. Pavlov Y. Formuvannya u majbutnix faxivciv kompetencij zdorov`yazberezhennya // Gumanitarny`j visny`k Derzhavnogo VNZ «Pereyaslav-Xmel`ny`cz`ky`j derzhavny`j pedagogichny`j universy`tet imeni G. S. Skovorody`. Pedagogika. Psy`xologiya. Filosofiya. 2013. Vyp. 28(2). S. 456-462.
 13. Savchenko O. Y. Udoskonalennya profesijnoyi pidgotovky` majbutnix uchyteliv pochatkovyx klasiv // Pochatkova shkola. 2001. № 7. S.1-4.
 14. Semchenko N.O. Vprovadzhennya idej zdorov`yazberigayuchoyi pedagogiky` u navchal`no-vy`xovny`j proces VNZ // Problemy` fizy`chnogo vyxovannya i sportu. 2010. №11. S.113-116.
 15. Socialno-prosvitnyczki treniny` z formuvannya motyvacyi do zdorovogo sposobu zhy`ttya ta profilakty`ky` VIL/SNIDu / Za red. Strashko S. V. //

- Navchal'no-metodychnyj posibnyk. K.: Osvita Ukrainy, 2006. 260 s.
16. Strashko S. V. Teoretyko-metodologichni osnovy pidgotovky vchy'telya osnov zdorov'ya v Ukraini // Imidzh suchasnogo pedagoga. 2011. №8-9 (117-118). S. 48-53.
 17. Sushhenko L. M. Social'ni tehnologiyi kul'ty'vuvannya zdorovogo sposobu zhy'ttya lyudy'ny'. Zaporizhzhya : Zaporiz'kyj derzhavnyj universytet, 1999. 308 s.
 18. Xutorskoj A. V. Klyuchevye kompetency` kak komponent ly`chnostno-ory`entirovannoj parady`gmy obrazovany`ya // Ucheny`k v obnovlyayushhejsya shkole: sb. nauch. tr. M.: Y`OSO RAO, 2002. 488 s.
 19. Jaworski Z. O krzewieniu kultury zdrowotnej w polskiej szkole – blaski i cienie // Zdrowie – Kultura Zdrowotna – Edukacja: perspektywa społeczna i humanistyczna. Gdańsk: Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego, 2009. Tom III. 96 s
 20. Karski J. Promocja zdrowia / J. Karski, Z. Słońska, B. Wasilewski. Warszawa: Sanmedia, 1999. 521 s.
 21. Woynarowska B. Zdrowie, edukacja do zdrowia, promocja zdrowia Biologiczne i medyczne podstawy rozwoju i wychowania / B. Woynarowska, A. Jacewski (red.). Warszawa: WSiP, 1998.107 s.

Sheremet I.V., Vasilenko K.S.

PROFESSIONAL PREPARATION FOR FUTURE TEACHERS TO KEEP THE HEALTH OF SCHOOLS BY MEANS OF EDUCATION AND EDUCATION